

němu ani práva ani pomoci nadíti, musí býti takový říšský stav oprávněn, aby své právo zbraněmi hledal, a říše není oprávněna, aby se do toho mísila a domu rakouskému pomoc poskytovala. Ochrana zemského míru nemůže tedy domu rakouskému nijak prospěti. Ve Vídni na to odpověděli, že král pruský, měl-li příčinu k žalobě, nemusil míti žádného strachu ze soukromých vývodů některých českých spisovatelů. Král Ferdinand II. sám se kdysi proslovil, že král český je říšskými zákony vázán a také jimi chráněn.⁷⁵⁾

Na říšském sněmu v Řezně byla pak říšská exekuce proti Prusku dne 17. ledna 1757 usnesena. Sedmiletá válka která počala, skončila se mírem v Hubertusburgu z 15. února 1763.⁷⁶⁾ Jeho článkem XII. byly stvrzeny všechny míry dřívější.

PRAKTICKÉ PŘÍPADY.

Ustanovení §u 1174 ob. obč. z. nelze vztahovati na všechny nedovolené smlouvy, nýbrž pouze na takové, při kterých strana, přijímající slib jednání nedovoleného, dává za výkon a provedení jeho slibujícímu odměnu.

Žalobce koupil v září 1918 od žalovaného dva sudy odpadkových tuků po 34 K za jeden kg a zaplatil mu předem ujednanou kupní cenu 13.204 K, ač věděl, že tuky ty byly nař. min. obch. ze dne 28. prosince 1917 č. 518. ř. z. státem zabaveny a dány pod závěru a že přejímací cena jich byla ustanovena na K 9.50 za 1 kg.

Ježto žalovaný tuků vůbec nedodal, domáhal se žalobce žalobou vrácení zaplacené kupní ceny. Obě nižší stolice žalobu bez připuštění důkazů, stranami nabídnutých, zamítly dovolávající se ustanovení § 1174. ob. obč. zák.

Nejvyšší soud rozsudky obou nižších stolic zrušil, přikázal věc soudu první stolice k dalšímu jednání a vynesení nového rozsudku. O d ů v o d n ě n í: Obě nižší stolice vycháze-

⁷⁵⁾ Häberlin, I. c., č. 92 a násl.

⁷⁶⁾ Wenck, III., 368.

ji z názoru, že žalobci nepřísluší nárok na vrácení zažalované a žalovanému vyplacené částky, poněvadž ji žalobce vyplatil za účelem koupě tuků, ač věděl, že byly státem zabaveny a z obchodu vyloučeny, tedy za tím účelem, aby vymohl právní jednání nedovolené. Dle § 879. ob. obč. zák. jsou nedovolené smlouvy neplatné a nevznikají z nich ani práva ani závazky. Neplatnost smlouvě má zpravidla za následek, že to, co bylo na základě jejím dáno, může být jako sine causa dané požadováno zpět, neboť z neplatné, tedy neexistující smlouvy, nemá mít žádná strana ani užitku ani škody. Výjimku činí ustanovení § 1174. ob. obč. zák., jež předpisuje, že to co dáno bylo vědomě k vymožení (vyvolání) nějakého činu nedovoleného, nemůže být zpět požadováno. Ač slovem čin (jednání) rozuměti sluší i jednání právní, nelze přes to ustanovení § 1174. ob. obč. zák. vztahovati na všechny nedovolené smlouvy, nýbrž pouze na takové, při kterých strana, slib nedovoleného jednání přijímající dává za výkon a provedení jeho slibujícímu odměnu. Tomu nasvědčuje nejen slovné znění § 1174. ob. obč. zák. (arg. slova: »co kdo dal k vymožení«) ale i zařazení jeho do 26. hlavy II. dílu ob. obč. zák. mezi s m l o u v y námezdní.

Novelizací občanského zákona bylo toto ustanovení rozšířeno na zápůjčky, dané za účelem zapovězené hry, čehož by zajisté nebylo třeba, kdyby ustanovení § 1174. odst. 1. mělo se vztahovati na veškeré nedovolené smlouvy a jednání.

V daném případě nejde o takový nedovolený čin, k jehož vymožení by byla dána nějaká odměna, nýbrž o smlouvu kupní. Napřed zaplacená kupní cena nemá také — zajisté aspoň pokud se týče částky nepřevyšující běžnou cenu a odpovídající hodnotě zboží — povahu odměny, dané za tím účelem, aby docíleno bylo uzavření nedovolené smlouvy, aneb aby vymožen byl čin nedovolený.

S tohoto hlediska považována je sice smlouva, o kterou jde, ve smyslu min. nař. ze dne 28. prosince 1917 č. 518 ř. z. nedovolená a neplatná, avšak, ježto tu nejsou předpoklady § 1174 ob. obč. zák., nelze právní účinky této neplatnosti posuzovati dle tohoto paragrafu, nýbrž dle §§ 879. a 1435. ob. obč. zák. Soud dovolací má tudíž za to, že obě nižší stolice, opíraje svá rozhodnutí o ustanovení § 1174. obč. z. neposoudily věc se stanoviska právního správně.

Poněvadž pak následkem toho řízení zůstalo neúplné, bude třeba, aby bylo doplněno provedením důkazů zejména o uza-

vření smlouvy a ostatních pro spor důležitých okolnostech, bez jejichž zjištění spor rozhodnouti nelze.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 14. října 1919 čj. Rv. I. 430/19-1. *Schin.*

Příspěvek k §§ 488 a 271 odst. 1 cřs. — Rozhodnul-li první soud, aniž v důvodech rozsudku učinit vůbec nějakých zjištění skutkových, [nemůže soud odvolací, je-li odchylného názoru, opřené o důkazy v první stolici provedené, rozhodnouti bez připuštění důkazů těch a jejich opakování.

Soud první stolice prováděl sice důkazy o sporných a skutkových tvrzeních, nezjistil však v důvodech rozsudku, jaký děj má za prokázaný, nýbrž zamítnul žalobu proto, že nárok uplatňovaný není odůvodněn tím, co žaloba tvrdí. Posuzuje totiž skutečnosti žalobcem tvrzené, dospívá k výsledku, že nestačí ani k úmluvě o budoucím uzavření smlouvy, tím méně, aby smlouvu kupní založily.

V odvolání proti rozsudku první stolice uvádí žalobce jako důvody odvolací nesprávné právní posouzení věci, vadnost řízení a neúplné probrání látky procesní.

Odvolací soud nesdílel názor soudu prvního, že žaloba není okolnostmi v ní tvrzenými dostatečně odůvodněna, byl naopak toho mínění, že tvrzení žaloby postačují, aby za to se mělo, že mezi stranami byla uzavřena kupní smlouva o sporné části pozemku, neopakoval však důkazů provedených prvním soudem, a dospěl na základě průvodů těch ku přesvědčení, že došlo mezi stranami ke smlouvě kupní, a vyhověl žalobě.

D o v o l á n í bylo vyhověno z těchto důvodů:

Právem uplatňuje dovolání proti postupu odvolacího soudu dovolací důvod § 503. č. 3 c. ř. s. — Byl-li odvolací soud toho mínění, že žalobní prosba je skutečnostmi v žalobě uvedenými odůvodněna, měl vzhledem k tomu, že důvody prvního soudu neobsahují žádného zjištění, naopak v nich vyslovuje se jen »náhled« soudu, připustiti o rozhodných sporných skutečnostech důkazy průvodním usnesením ve smyslu § 277. odst. 1 c. ř. s. a pak důkazy v první stolici provedené zcela neb aspoň z části opakovati (§ 488. odst. 1 cřs.)